

O OSZCZĘDZANIU

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

Klasa IV–VI Zajęcia 1

O ważnej roli
pieniądza w życiu
człowieka.

Banki Spółdzielcze

ZAJĘCIA 1:

O ważnej roli pieniądza w życiu człowieka.

Grupa wiekowa: klasy IV–VI, szkoła podstawowa

Czas zajęć: 1,5 godziny

Wprowadzenie

Celem zajęć jest uświadomienie uczniom znaczenia pieniądza w życiu człowieka. W trakcie zajęć omówiono znaczenie, funkcje i wygląd pieniądza – banknotów i monet polskich, nominałów oraz euro.

Uczeń ma świadomość, że pieniądze nie zawsze miały charakter papierowych banknotów, dawniej rolę środka płatniczego pełniły: zboże, bydło, tytoń, pieprz, kamienie, muszselki, jedwab. Jednak jako pieniądze – nie nadawały się, ponieważ były nietrwałe i kłopotliwe w użyciu. Potem do ich wyrobu używano już metali.

Cechy pieniądza: trwałość, podzielność, łatwość przenoszenia i przechowywania. Trudno płacić dobrem, które szybko się psuje lub którego nie można podzielić na mniejsze części.

Współcześnie występują następujące rodzaje pieniądza: papierowy (banknoty), metalowy (monety), bezgotówkowy (np. czeki, weksle, obligacje). Do pieniądza bezgotówkowego zaliczamy także pieniądz plastikowy (karty płatnicze i kredytowe) oraz pieniądz elektroniczny (np.: płatności on-line za pomocą Internetu, płatności za dobra i usługi za pomocą SMS).

Cele zajęć

Uczeń:

- uświadamia sobie znaczenie pieniądza w codziennym życiu,
- wie, jakie funkcje pełni pieniądz w budżecie rodziny i gospodarce rynkowej,
- zna będące w obiegu polskie monety i banknoty,
- zna wartość nabywczą monet i banknotów,
- wie, że współcześnie pieniądza nie należy utożsamiać wyłącznie z banknotami i monetami.

Uczeń poznaje pojęcia:

banknot, moneta, nominał, złoty polski, euro, waluty obce, kantor, numizmatyk, pieniądz bezgotówkowy.

Metody i formy pracy:

metody aktywizujące, burza mózgów, przysłowia, quiz, praca zbiorowa, praca indywidualna.

Materiały

- przysłowia na temat pieniądza,
- przykłady prawdziwych lub zeskanowanych/wydrukowanych monet i banknotów,
- karteczki samoprzylepne,
- karty pracy dla uczniów.

Przebieg zajęć

Krok 1: Zapoznanie z tematem zajęć

Nauczyciel zapisuje na tablicy przysłowia dotyczące pieniądza. Miejsca słowa „pieniądz” zostawia wykropkowane. Zadaniem uczniów jest odgadnięcie, jakiego wyrazu brakuje.

Przysłowia

- .....szczęścia nie dają, ale żyć pomagają.
- Kłopot z ..... , ale gorszy bez nich.
- Trzeba być mądrym, żeby robić.....
- Gdy.....wiele, wokół przyjaciele.
- Czas to .....

(materiał pomocniczy nr 1)

Nauczyciel informuje, że tematem zajęć będą właśnie pieniądze. Uczniowie zastanawiają się nad tym, jaką rolę pełnią pieniądze w codziennym życiu. Omawiają wspólnie z nauczycielem przysłowia napisane wcześniej na tablicy oraz przesłania, jakie z nich płyną.

Krok 2: Co wiemy o pieniądzach? – quiz

Nauczyciel przeprowadza krótki quiz na temat pieniędzy. Uczniowie zgłaszają się przez podniesienie ręki.

Przykładowe pytania do quizu:

- Jak nazywa się polski pieniądz?
- Jak nazywa się wspólna waluta europejska?
- Ile groszy ma 1 złoty?
- Co to są banknoty?
- Co to są monety?
- Co to jest nominal?
- Jakie nominały mają polskie monety?
- Jakie nominały mają polskie banknoty?
- Jakie kolory mają polskie banknoty?
- Wymień jak najwięcej postaci historycznych znajdujących się na banknotach polskich.
- Do czego służy kantor?
- Co możemy nazwać pieniądzem bezgotówkowym?

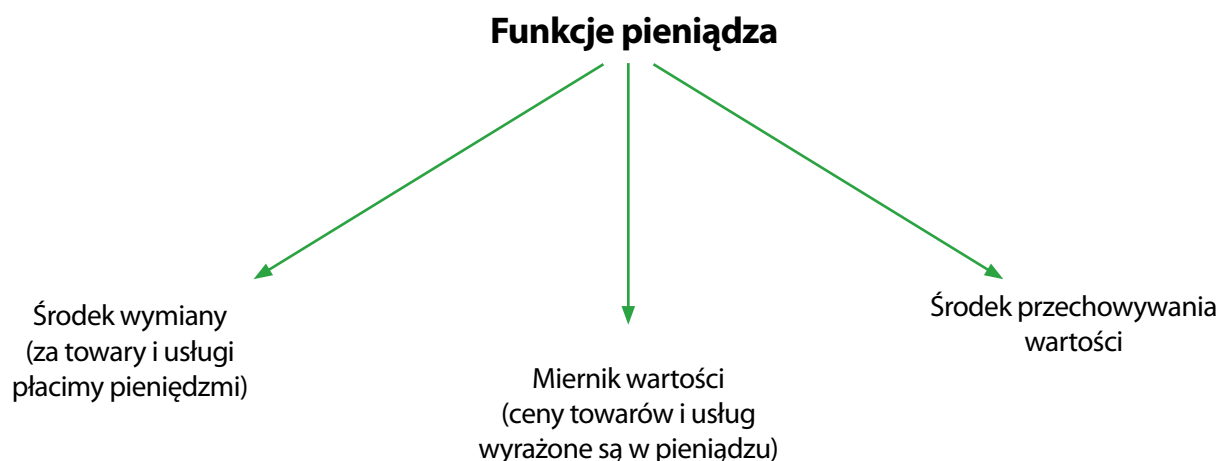
Nauczyciel koryguje wypowiedzi uczniów i zapisuje je na tablicy. Następnie prezentuje wszystkie monety i banknoty polskie (prawdziwe lub zeskanowane/wydrukowane). Prezentuje również przykłady plastikowych kart płatniczych. Podkreśla, że dzisiaj banknoty i monety są zastępowane przez pieniądz bezgotówkowy (np. czek, weksel, obligacja). Do pieniądza bezgotówkowego zaliczmy także pieniądz plastikowy (karty płatnicze i kredytowe) oraz pieniądz elektroniczny (np.: płatności on-line za pomocą Internetu, płatności za dobra i usługi za pomocą SMS).

Krok 3: Monety kolekcjonerskie

Nauczyciel wyjaśnia, że wydawane są również monety kolekcjonerskie, na których znajdują się m.in. wizerunki królów i książąt polskich. Serię monet kolekcjonerskich emituje Narodowy Bank Polski (Poczet królów i książąt polskich), na których przedstawiono np.: Bolesława Krzywoustego, Władysława Łokietka, Jana III Sobieskiego. Nauczyciel tłumaczy, że monety kolekcjonerskie są przeznaczone głównie dla osób zbierających, kolekcjonujących i badających monety oraz banknoty pod względem historycznym, estetycznym, a także technicznym (czyli numizmatyków). Najczęściej upamiętniają one wybitne postaci i ich rolę w historii Polski i Polaków oraz są emitowane z okazji ważnych wydarzeń.

Krok 4: Funkcje pieniądza

Nauczyciel omawia funkcje pieniądza (na podstawie luźnej rozmowy z uczniami). Na tablicy powstaje wykres:

(materiał pomocniczy nr 2)

Do każdej przykładowej sytuacji uczniowie dopasowują funkcje pieniądza:

– jako miernik wartości:

Zosia zobaczyła na wystawie w księgarni książkę, która kosztuje 30 zł.

– jako środek wymiany:

Zosia od dawna marzyła o tej książce. Weszła do sklepu, obejrzała ją i zapłaciła za nią w kasie.

– jako środek przechowywania wartości:

Po zakupach Zosi zostało jeszcze 100 zł, które postanowiła zaoszczędzić na wakacyjny wyjazd.

Krok 5: Sposoby na zdobycie pieniędzy

Nauczyciel prosi uczniów, aby w parach wypisali na karteczkach samoprzylepnych jak najwięcej swoich sposobów i pomysłów na zdobycie pieniędzy w dzisiejszym świecie. Zaznacza, że nasze pomysły powinny być realne.

Po kilku minutach uczniowie przedstawiają swoje pomysły i przyklejają je na tablicy w widocznym miejscu. Nauczyciel informuje, że jest wiele możliwości zdobywania pieniędzy. Jedną z nich jest oszczędzanie sum pieniędzy na kontach i lokatach bankowych. Za to, że trzymamy oszczędności na lokatach – bank wypłaca nam określony procent, nazywany oprocentowaniem. Zakładając lokatę, oddajemy swoje oszczędności do dyspozycji banku na określony czas. Zobowiązujemy się jednocześnie do niewycofywania ich przed czasem, a bank ze swojej strony zobowiązuje się właśnie do wypłacenia nam procentu, dzięki czemu nasze oszczędności rosną.

Krok 6: Mój budżet

Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy i prosi o ich uzupełnienie (materiał pomocniczy nr 3). Zadaniem uczniów jest wypisanie własnych dochodów (np. kieszonkowe od rodziców, prezent od babci, prezent na urodziny) i wydatków.

Uczniowie mają 10 minut na wykonanie zadania. Każdy uczeń prezentuje swój budżet. Po prezentacji uczniów nauczyciel zadaje pytania: Czy uczniowie zakupili wszystko, co chcieli mieć? Czy trudno jest gospodarować swoimi pieniędzmi?

Podsumowanie zajęć – ewaluacja

Na zakończenie zajęć wszyscy w kręgu otrzymują: „buzie uśmiechnięte”, „buzie smutne” i „buzie neutralne”. W zależności od nastroju i zadowolenia z udziału w zajęciach dzieci pokazują „buzię uśmiechniętą”, a jeżeli nie – smutną (materiał pomocniczy nr 4)

Uczniowie kończą zdania:

- Pieniądze papierowe to .....
- Pieniądze wykonane z metalu to .....
- Na dzisiejszych zajęciach najbardziej zainteresowało mnie .....
- Gdybym był/a bogaty/a, to pieniądze przeznaczyłbym/abym na .....

Bezpłatna infolinia:

800 888 888

www.sgb.pl

www.skows.gb.pl

Materiał pomocniczy nr 1

Przysłowia związane z pieniądzem lub pieniędzmi:

- ..... szczęścia nie dają, ale życie pomagają.
- Kłopot z ....., ale gorszy bez nich.
- Trzeba być mądrym, żeby robić .....
- Gdy.....wiele, wokół przyjaciele.
- Czas to .....

Materiał pomocniczy nr 2

Funkcja pieniądza	Przykład
	Zosia zobaczyła na wystawie w księgarni książkę, która kosztuje 30 zł.
	Zosia od dawna marzyła o tej książce. Weszła do sklepu, obejrzała ją i zapłaciła za nią w kasie.
	Po zakupach Zosi zostało jeszcze 100 zł, które postanowiła zaoszczędzić na wakacyjny wyjazd.

Moje dochody	Moje wydatki
Suma dochodów	Suma wydatków

